

NIEUWSBRIEF

DECEMBER 2024

Taal en breuken

Jaren geleden kwam ik in Mozambique een Nederlander tegen die Zeeuws sprak met een Westkappels accent. Het zorgde voor een soort taal-kick waar ik enorm van genoot hier in het Afrikaanse. Ook herinner ik me ooit in een vliegtuig na jaren weer onvervalst Carioca te horen, het Portugese accent wat in Rio de Janeiro gesproken wordt. Ik draaide me om en vroeg of ik even mee mocht luisteren; de klanken streelden m'n gehoor.

De tien finalisten en de flyer van de voorleeswedstrijd.

Aan deze voorvallen dacht ik terug toen ik meemaakte dat een aantal van de studenten op de lerarenopleiding voor het eerst hun eigen taal op schrift zag en ze in staat waren deze te lezen. Ze stráálden!

Zoals u wellicht weet, draai ik hier o.a. op een leraren-opleiding een *life skills* programma voor de eerstejaars als persoonlijke en professionele toerusting. Van de 60 nieuwe studenten waren er dit jaar 25 met Sena als moedertaal. Inmiddels waren er ook net 4 nieuwe boekjes in die taal van de pers gerold. Voor het eerst geïllustreerd door Mozambicanen! Er zijn nu zo'n 15 kleurrijke boekjes met gave verhalen en aan nieuwe boekjes wordt gewerkt. De verhalen worden hier in Lamego door mensen uit het dorp

vertaald. Van ieder boekje worden er 1000 gedrukt. Dit was tot nu toe mogelijk door giften van Stichting Serafim en Stichting Solino. Ik besloot om deze boekjes ook met de Sena studenten te gaan lezen. Na enige haperingen, daar een paar letters anders worden uitgesproken en er vaak 3 medeklinkers achter elkaar staan, pikten de meesten het razendsnel op en ze koesterden hun boekjes. 'Mogen we deze echt houden?', vroeg een studente. 'Dan ga ik ze lezen in mijn dorp met de kinderen.'

Ik probeerde ze uit te dagen om vervolgens 'met wat meer smaak' voor te lezen, gebruikmakend van interpunctie, stemvolume en mimiek. Dat hoefde ik geen tweemaal te zeggen. Wat een talent! En zo werd het idee geboren om een voorleeswedstrijd in de Sena taal te organiseren. De jury bestond uit tweede- en derdejaars studenten en na een voorselectie waren er uiteindelijk 10 finalisten. Drie vrouwelijke studenten kwamen als winnaars uit de bus. Ze kregen een woordenboek in de Sena taal en een prentenboek in het Portugees.

De anderen kregen een spiegeltje en een zakje kruiden. Op het spiegeltje stond: *'je hoeft niet de beste te zijn, maar je moet wel het beste van jezelf geven'*. En dat hadden ze dubbel en dwars gedaan; ze konden zo in de spiegel kijken! Ook hadden ze geleerd een verhaal op smaak te brengen. Iets wat ze heel snel onder de knie hadden gekregen.

Ook ik had ineens iets onder de knie: GIPS!! Vorig jaar ben ik hier in Lamego van de treinrails gevallen en had ik m'n enkel gebroken. Opnieuw bij diezelfde treinrails schoot er een paar weken geleden -voor m'n gevoel vanuit het niets- een afschuwelijke pijn door m'n voet. Ik kon er met geen mogelijkheid meer op kon staan. Samen met José, die een paar dagen eerder

gevallen was, werd ik naar de stad gebracht om een röntgenfoto te laten maken. 'Gebroken' was de conclusie en we werden allebei gegipst. Ik vertelde nog dat ik vorig jaar ook m'n enkel gebroken had, maar in de hectiek werd dat niet gelijk goed opgepakt. Zat ik daar ineens immobiel in m'n huisje en ik moest al m'n werkzaamheden afzeggen. M'n gedachten vermenigvuldigden zich met regelmaat.

Tegelijkertijd; in plaats van les te géven, kréég ik les: *les in het ontvangen van het goede van de mensen hier*. Als ik 's morgens met één been uit bed kwam, bleek m'n tuin bijvoorbeeld al geveegd of er kwamen mensen langs met mango's, bananen, zoete aardappelen of bonen en buurtkinderen gingen om een boodschap of leegden m'n vuilnisbak. Ontroerend en toch voelde ik me ook vaak akelig, nutteloos en dat kan diep onder de huid zitten, heb ik gemerkt. Op een zondagavond luisterde ik de preek terug van die dag van de gemeente in Veere. Het ging over de gelijkenis van de wijngaardeniers en ineens zei de predikant: 'Als de gelijkenis iets duidelijk maakt, is het wel dat de waarde van iemand niet afhangt van wat hij of zij presteert.' Dat zette me in figuurlijke zin weer een beetje met beide benen op de grond. Inmiddels ben ik uit het gips, want na een week of twee bleek m'n enkel gescheurd te zijn op de plek van de niet goed herstelde breuk van vorig jaar. Ik kan er helaas nog niet goed mee uit de voeten.

Toen ik nog wel op eigen benen kon staan, was ik ook met regelmaat op de plaatselijke middelbare school te vinden voor het geven van leeslessen in de lokale taal. Met het lezen en schrijven van veel leerlingen is het droevig gesteld. De meeste leerlingen hebben een veel grotere woordenschat in Sena dan in het Portugees en het -proberen te- lezen in de moedertaal maakt het begrijpend lezen zoveel gemakkelijker en leuker! Nu ik aan huis

gebonden was, maakte ik samen met Délcio – een Albino student en buitengewoon muzikaal- een lied in de Sena taal waarin op een speelse manier 8 lastigere lettergrepen zijn verwerkt. Het klinkt echt gaaf! Verschillende mensen hebben het lied al opgenomen om het in hun community te gebruiken en ik hoop het volgend jaar op de middelbare school te introduceren.

Eergisteren ging m'n tuinhekje open en Dias kwam langs om toolkits op te halen met Sena materiaal. Hij was het die vorig jaar tijdens zijn vakantie in zijn dorp een soort leesclubje was gestart en zo'n 20 studenten wilden nu zijn voorbeeld volgen! Die toolkits met instructies had ik zittend op de bank samen kunnen stellen. Zo blijkt maar weer dat er ook nu 'wegen gevonden worden, waarlangs mijn voet kan gaan' zoals dat eeuwenoude lied klinkt en ik hoef er geen stap voor te verzetten..

Dias & Délcio

Groet,

Ondersteuning is mogelijk door een gift over te maken naar AIM International, bankrekeningnr. NL91 RABO 0155 6577 12 o.v.v. 'ondersteuning Léonie'.

Uw gift is fiscaal aftrekbaar.

THUISFRONTCOMMISSIE:

Willeke de Pagter (voorz.) pagte056@planet.nl

Wilma Boone (secr.) wilmaboone@outlook.com

Aart (penm.) en Lenny Prinsen

Petra Schot

www.leoniedieleman.wordpress.com

leonie.dieleman@outlook.com